

Lesarabræv**Tað ber til, um viljin er**

Viðvíkjandi sjúkrahúspólíttíki, er tað **snøgt sagt viljin** til at fáa eitt vælvirkandi og ratióntalt sjúkrahúsværk, **íðskortar**. Orsök in til henda tveirðandi viljan er sum ikki einaferð, ein træta um pólitísk áhugamál og ein styrkiroynd á pólitiska vígvollinum.

Hesum hava vit borgarar í hesm landi ongan áhuga í. Pólitikararnir mugu nú finna sær eitthvørt annað at royna krefurarnar uppá. Og nógv er at velja ímillum. So er tað sagt.

So er eftir at koma við konstruktivum uppskotum um, hvussu skipast kann so fyrri, at vit kunnu – við teimum pengum, sum landið hevur ráð at avseta til henda partin av okkara samfelagi, sjúkrahúsværkið – at finna fram til tær bestu loysnirnar fyrri sjúklingin.

Her skal beinavegin konstaterast, at tað eru tvey høvudsáhugamál, okkara sjúkrahúspólíttíkkur snýr seg um.

Fyrst og fremst um at varðveita verandi **arbeiðspláss innan heilsuværkið** fyrri einhvønn pris, og á sama stöði sum í 1989 – umframt sjálvandi teir 11 nýggju yvirlæknarnar, sum eru so ella so óunveriligrar.

Siðan kemur so sjúklingurin – um pláss og ráð eru til hann.

Greitt er, at sekundari sektorin er alt, alt ov dýr – og nú, hvar seingjartalið, innleggjartalið av sjúklingum er nógv niðurskorað, soleiðis at nógv fleiri sjúklingar, og nógv fleiri ringir sjúklingar, verða koyrdir yvir til primersektorin, verður mett, at sekundarisektorin (sjúkrahúsin) er alt ov stórur og kostnaðarmikil havandi í huga, at primersektorin hevur sjúklingin um hendi og í viðgerð.

Men sekundarsektorin er óttur, sjálvt um arbeisbyrðan er lógð á primersektorin. So bakvent hetta ljóðar, so er tað veruleiki.

Tá hetta landið nú einaferð ikki ber okkara »yvirskipan«, er mitt uppskot at siga øllum personalinum úr starvi, eisini læknunum, fyrri siðan at endurskoða heilsu- og sjúkrahúspólíttíkin og tveirðandi á nýsetanum innan heilsuværkið – umframt at kanna tveirðandi deildunum og sjúklingagrunderlagið undir at hava ella upprætta deildir, um tað bert eru einstakir sjúklingar, talan er um.

Her er sjálvandi neyðugt at prioritera, at rationalisera, og tað kann t. ykjast hart og ringt fyrri tey, sum hava ikki vanligrar sjúkur. Men tað er sum alt annað í samfelagnum, eisini sjúku má metast um í hvørjum føri sær – og havandi í huga, at fólkatalið minskar, slepst ikki undan at taka støðu til hægri »yvirskipanina« á hesum stovni.

Tá so støða skal takast til, hvat skal varðveitast her á landi av starvsøkjum innan læknastandin og hvussu stór normeringin av stovrum skal vera á teim deildum, sum støða verður tikin til at varðveita, so má tað avgerast út frá sjúklingagrunderlagnum.

Tær deildirnar, sum ikki sjúklingagrunderlagið er undir at varðveita, og tær arbeisðsøki, sum líka vælkunna røkjust út frá fyrri sjálvt sjúkrahúsið, verða at flyta og ein konsulent-skipan innan hesi øki verður fingin í lag. Her verður hugsað um eitt ný oyma-nasa-háls-eygna-, tann- og barnalæknar, fysiurguna, sálar- og kvinna-læknar.

Við færri kanningum og minkandi fólkatáli skuldi

hugsað verið um at minka starvsfólkatálið ella niðurseta arbeisðstíðina á røntgendeild, medisinskudeild og skurðdeild, eftursum eingin skurðviðgerð fer fram í vikuskiftinum og flest allir læknar á hesum deildum hava vaktina á fasta bústað sínum í býnum, tó onkur hjálparlækni undantikin.

Hesa konsultantskipan kundi so avtala verið gjord um við eitt nú teir konsulentarnar, sum av og á gera skurðviðgerðir á sjúkrahúsum eftir avtalu og alt privat konsultantsvirksemi hjá læknunum skuldi sjálvsagt verið tikið burtur úr sjúkrahúsum, so afturpláss var fyrri tí virksemi stndir og vanligr ráð vóru til.

Sjálvandi eru tað fólk, ið ikki eru glað fyrri at hesar goðu skipanir skulu burtur. Men eisini her er talan um pening – ongan pening at byggja ella reka sjúkrahús fyrri, tí greitt er, at jú fleiri læknar og starvsfólk, jú minni pláss til sjúklingin og ráð at røkja og grøða sjúklingin fyrri.

Hesi uppskot leggja einki sjúkrahús í skeljasor. Tann, sum sigur tað, er bert við til uttanumtost og letst at stríðast fyrri tey so nógv umtalaðu »forvunnu rættindi«. Men hetta eru øll fólk, sum hava fast starv og ikki fyrri at undirmeta nakran – so er her talan um tann hægri lønarstigan fyrri ikki so fá. Talan um høgt kvalifiserað fólk, sum ikki skuldi verið ringast fyrri – heldur ikki til at fingið arbeisð aðrastaðni.

Tosið um dýru avleiðingararnar av at noyðast at erkenna sínar tápuligu dispositiúnir í rikna sjúkrahúspólíttíkinum við øllum læknasetanum kann ikki ongur halda okkum aftur frá at gjalda fyrri 3 ár, sum tað sigst

kosta, um settir læknar verða settir úr starvi. Tað má vera biligari at gjalda í 3 ár, enn í 10-20 ár, fyrri at sleppa undan at gjalda í 3 – kanska fyrri læknahjálp, sum er »yvirfløðig« ella tí pólitikararnir ikki hava rygg ella vilja til at gera tað, ið gerast skal, fyrri at fáa eitt vælvirkandi og ratióntelt sjúkrahúsværk, har áhugin aftur verður vendur til gagns fyrri sjúklingin, og landið aftur kann fáa eitt sjúkrahúsværk, sum landið kann gjalda. Tí viðurkennast má, at tá 85% av tí, sjúkrahúsværkið kostar, bara fer til lónir hjá starvsfólkunum, er lítið eftir til viðgerð og røkt av sjúklinginum, fyrri uttan til rakstur av sjúkrahúsum, medikamentum og viðgerðartil.

Vit hava einki í at velja, halda vit fast við at sjúkrahúsværkið fyrst og fremst er fyrri sjúklingarnar, og minni eitt alment arbeispláss við so nógvum starvsfólkunum, sum upp á nakra máta til ber.

Nú eru vit komin so vítt, at støða má takast til hesar spurningar, sum vit ikki sleppa undan.

Men víst seg hevur tað, við tí sporing, sum til dagin í dag er farin fram, at tað, sum er niðurskorað, er røkt og reingerð. So lítið hevur munað, tí hesi fólk liggja ikki í tí høga lønarstigunum – og sum oman fyrri nevnt er seingjartalið lækkað, samtundis sum læknatalið er munandi lækkað.

Vælsignaðir menn! Vit kunnu ikki halda áfram við at kjakast um pólitiskar viðtøkur, men heldur gera okkum greitt hvar í landinum tann læknin situr, sum hevur bestu **kvalifikatiúnirnar** á hvørjum sjúkrahúsi sær. Hetta má og skal vera avgerandi – í hvussu so er fyrri sjúklingin.

K. V.

Uppmøting

Boðað hevur verið frá í útvarpstíðindunum, at ikki kann atkvøðast í lögtinginum, tí at andstøðan ikki er mannað so frægt, at atkvøðast kann. Tað er gott, at slíkt kemur fram, so veljarin veit hvussu andstøðan á tingi vinnur sína lön.

Leingi hevur verið kent at illa gongst hjá tjóðveldismonnum at røkja fleiri arbeisð, men at sama støða var hjá sambandinum, hevði einki ikki varhugan av.

Er tað hetta, ið andstøðan hevur at bjóða ímóti sitandi samgongu, so var betur teir fóru heim og skammaðu seg, at ikki so frægt sum at møta ein dag til atkvøðu er ov langt út.

Útvarpið skal hava tøkki fyrri at teir boða frá, hvussu tingarbeiði hjá teimum, sum biðja um nýval, verður umsið, har var einki alternativ.

áskoðari

Tíðindaskriv frá Sjálvstýrisflokkinum

Í sambandi við hesar afturvendandi figgjarkreppurnar í feroyska bankaheiminum skal Sjálvstýrisflokkurin boða frá, at flokkurin undir ongun umstøðum fer at ganga við til, at tann vanligri føroyingurin skal skuldarbindast enn meira.

Sjálvstýrisflokkurin mótmælir harðliga, at hin vanligri føroyingurin gerst offur fyrri einum skilaleysum fiskivinnupólíttíki, sum hevur oyðidripið okkara fiskastovnar – sjálvt livsgrunderlagið fyrri tilveruni.

Ótálmað lánføta og veðhaldsskyldur hjá landi, kommunum og interkommunalum stovnum hava nú saman við yvirfigging, egimpenings-svansi, upphøggingarstöðli, milliárdastöðli til fiskivinnuna og almennum ilögum rent alt samfelagið um koll.

Bankarnir liggja nú, sum teir sjálvir hava reitt. Bankaleiðslurnar hava við sínum útláspólíttíki grivið sína egnu grøv. Verkið er sjálgjört.

Hóast óteljandi ávaringar frá búskaparráðnum og fiskifrøðingum í mong ár hava lögting, landsstýri og bankar hildið hánt um hesi ráð og altíð sjálv vitast.

Tann rikni pólitíkkurin siðan 6. okt. í fjór hevur verið eyðkendur av ráðaloysi og ført okkara land og fólk enn nærri undirganginum.

Nú er lótan komin, har ið feroyska fólk eiga at verða spurt, um tað vil vera við longur.

Tórshavn, 31. jan. 1993
Sjálvstýrisflokkurin

Viðv. skrivi til allar almennar stovnar dagf. 25.01.93

Føroya Landsstýri
Tinganesi
Tórshavn

Landsstýrið skrivara. »Um lønarlækkingin, sum roknað er við á figgjartilgini, ikki er komin í gildi 1. februar 1993, mugu neyðug tiltøk, herundir uppsagnir, á stovninum setast í verk áðrenn henda dato«.

Hetta skrivar Jógvan Sundstein landsstýrismaður 25.01.93. Brævið er ikki stovnsleiðarum í hendi fyrr enn 27. og 28. januar. Millum 28. januar og 1. februar er ein arbeisðsdagur, friggjadagurin 29. januar 1993.

Landsstýrið hevur júst givið eldru borgarum ein skelk við boðunum til Almennastovuuna um »kostnaðaráseting fyrri friðan bústað hjá pensjonistum«. Boðini eru tikin aftur, men nú heldur landsstýrið

fram við at geva stovnsleiðarum og fólki í almennum starvi somu »sjokkviðgerð«.

Starvsmannafelagið hevur ikki verið til sáttmálasamráðingar siðani mikudagin 13. jan. Á hesum triðja samráðingarfundi gav Starvsmannafelagið landsstýrinum eitt konkret tilbøð, og partarnir skiltust upp á, at landsstýrið skuldi geva Starvsmannafelagnum nýggj fundarboð og svar upp á tilbøðini. Í dag eru 16 dagar siðani, og Starvsmannafelagið hevur enn eingi fundarboð fingið aftur. Í meðan hevur landsstýrið skifti lögmann; hon hevur siðani verið í kongaligum silvurbriðleypum og heilsað upp á nýggja danska forsætisráðharran.

Og meðan lögmaður er í Danmark í hesum orindum, tekur varalögmaður yvir og gevur sær sjálvum ein dag til at koma til sætis við fakfelagini

um lønarlækkingin.

Starvsmannafelagið er farið til sáttmálasamráðingar uppá, at úrslit skuldi spyrjast burturúr. Boðini 25.01.93 í brævinum til stovnsleiðararnar kunnu bert skiljast soleiðis, at landsstýrið ikki ætlar sær at koma til eitt samráðingarslitið um lønarlækkingin sambært figgjartilgini 1993.

Landsstýrið hevur havt ríklígt høvi at koma til eitt samráðingarslitið áðrenn 1. februar, um vilji var til tað. At landsstýrið ikki hevur stundir at hava neyðugu samráðingarfundirnar, kunnu fólk í almennum starvi og fakfeløg teirra ikki revsast fyrri. Men tað er júst hetta landsstýrið nú ger við kravboðunum til almennu stovnsleiðararnar.

Starvsmannafelagið góðtekur als ikki slíka framferð, men

hon sigur alt um, hvussu landið verður stýrt, og hvørja virðing landsstýrið hevur fyrri fólki í landsins tænastu.

29. januar 1993

n.v.

Jákup Danielsen, formaður

FLOGFERÐA-SEÐLAR
Atlantic Airways
III/ASAR
DANAR
ICELANDAR
TLF. 15900
-titt ferðasamband við utheimi!

V4-tølini

í drátti nr. 974, 30. jan. 1993

Tølini: 26-40-41-87-90-42-88-03-17-73-34-48-35-83-05-58.

Vinningur: 19.900,00 kr.

Vinnarar: ein á Signabø.

Kunnugt verður ætt og vinum, at kærast kona mín, mamma, verðmóðir og omma okkara

RUTH JAKOBSEN
Tórshavn

andaðist á Landssjúkrahúsinum 31. januar, 73 ára gomul.

Kistan fer úr landssjúkrahúskapellinum mikudagin kl. 16.00. Jarðarferðin verður úr Vesturkirkjuni hósdagin 4. februar kl. 13.00.

Familjunnar vegna
Vilhjálmur